

מסורת הש"ס

(א) לעיל מב: טו.
(ב) (בסודות מלכות) (ג) (ש"י)
מי שביים פדויה חיי שרה
בפסוק ויבן המלכות.
(ד) כיב קל: ע"פ לעיל תח:
(ה) (מ.ג.) (ט) (יטו) (כ)
א"י הקדמות: (ו) (כערך)
ע"פ עקומה אחת רב
א"י: (ז) (זל) (דרכא).
(ח) (גרסת הערך) ע"פ
גר"ש: ע"פ ע"פ ע"פ
א"י בשם ר"מ: (ט) (זל)
אחר ד"ה וכן: (י) ע"פ
ר"מ: (כ) (כ"א) כ"ט.

ג'יין הש"ס

רש"י ד"ה ארבעה ע"י
לעיל דף ג ע"פ כושי ד"ה
בטלה ולעיל דף מד ע"ה
במס' ד"ה מד:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה א"ל וכן
ויסב בלה מ:

הגהות מור"ב

רנשבורג

(א) ג"ל אין אומדן
בטריטוס ו' דומה לו
ספרי: ג"ל ע"י לעיל טו
ע"פ רש"י ד"ה שרי
חוסה וע"י כמס' ד"ה דף
וכ"ש בגובה הא לא אומדן אלא
למטה למטה מן הארכובה סמוך לה
קאמר כשרה כמס' מילתא וא"ל
א"ד ארכובה הנמכרת עם הראש
קאמר: למטה למטה מן הארכובה.
מיד קאמר טרפה דהיינו צומת
הגידין שהוא סמוך לה וכל שכן
בגובה. ולקמן פריך מאי וכן שניטל
צומת הגידין והא תנא ליה למטה
מן הארכובה טרפה: כנגדו. של
אמו מקום דמתני: בגמל ניכר.

א"עו רש"י

צירקין: עצם העקב.

מוסף רש"י

צומת הגידין. מקום
צומתין וצומתין מתחברין
ומתחברין. לשון (מת)
צומת. דפסחים (מת)
אשריט'א' בלע"ז ויע"ל
ז' וי"י א"כ ג' ג' ג'
שרי חותכה מכאן
ומת חותכה מכאן
וחיה. נחמך כשר ג' ג'
למטה צומת הגידין ולא
כשר הפלס כשרה. נחמך
למטה מקום צומת הגידין
א"פ שמוך מלח טרפה.
דאמרין וכן שניטל צומת
הגידין. וא"פ של נחמך
הפסל (ח' ח' ח')
חזון פסוקי א"י ד"ה ארכובה
ומת. חזון. כל כח חיות
הגידין:

שיטה מקובצת

(א) ואולי רבארכובה
הנמכרת: (ב) מהיכן מחיל
והיכן בלה כח חיות
הגידין:

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עו.

עין משפט
נר מצוה

ס' א' מ"י פ"ח מהל'
שחיטה ה"ל'א' כמס'
ע"פ ט' טו"ש"י יו"ד
ט' ט"פ"ה:
ס' ב' מ"י פ"ח מהל'
נכנסות וזכיות כמס'
ש' טו"ש"י יו"ד פ"י
פ"א:
ס' ג' מ"י פ"ח מהל'
כמס' ש' טו"ש"י
יו"ד פ"י ט' ט"פ"ה:
ד' (מ"י ש' הל' טו):
ע' ה' מ"י ש' הל' טו:
כמס' ש' טו"ש"י יו"ד
פ"י ט' ט"פ"ה:
ע"א ד' מ"י ש' טו"ש"י ש'
ט"פ"ה:
ח' (טו"ש"י ש' ט"פ"ה ג')
ע"ב ט' מ"י ש' טו"ש"י
ש' ט"פ"ה:

רבינו גרשום

נשבר העצם אם רוב
בשר קיים מן הארכובה
ולמעלה: כרכובה הנמכר
עם הראש. מקום שחזק
רגל של בהמה זו
היא ארכובה. ע"ל א"ר
אשע"א כנגדו כמס'
ניכר כלומר לא רכובה
הנמכרת עם הראש אלא
אחיה רכובה שהיא בסוף
הקולית בתחלת ענקיון
ויכיר בגמל בסוף וזכר
שנכנס קצר ואינה יכולה
לסבוח: אלא לדידך מאי
וכן שניטל צומת הגידין
והא למעלה מן הארכובה
הנמכרת עם הראש באותו
מקום הוא צומת הגידין:
והא נחמך קתני וי"א
יכלת לארכובות מתחילין
מן הארכובה ולמעלה
רכובה בלא צומת הגידין
והא נחמך קתני וי"א
נחמך הכל רכובה וצומת
הגידין. מ"ט לא אמר
ליה למטה למטה צומת
הגידין כשרה. למעלה
למעלה מצומת הגידין
טרפה. וכן שניטל צומת
הגידין למעלה מרכובה
הנמכרת עם הראש: כמס'
נ"י מן הארכובה ולמעלה
קתני הכא נמי כשאני
א"י לא למטה למטה
מצומת הגידין למעלה
הוא יקשה לי מן
הארכובה ולמעלה קתני
ולא קתני צומת הגידין
רק למעלה במתחילין קתני
כלומר (א) למטה מן
הארכובה בענין לארכובות
מחילין בקירוב לרכובה
בין למעלה ובין למטה
דוה בצומת הגידין ולא
בענין לארכובות מתחילין
למעלה מן הארכובה
ולמעלה ומצומת הגידין.
למטה מן הארכובה
ומצומת הגידין לסיק
לא מוקמינן למעלה
מן הארכובה ולמטה
מן הארכובה ברכובה
הנמכרת עם הראש אלא
ברכובה עליונה בדמל
ניכר וצמינן לארכובות
לא חזיק' וכן שניטל
צומת הגידין והיא רכובה
כדע"ל. ומי איכא מידי
דאילו קא פסיק לה כלומר
השתא דמוקינן למעלה
מן הארכובה ברכובה
דע"ל מי איכא מידי כי
כלומר דאמרין למעלה מן
הארכובה כשרה הא למטה
מן הארכובה כשרה א"ע'
דלמטה מצומת הגידין
ולכפוף קתני וכן שניטל
צומת הגידין טרפה שהיא
למטה: דאגרמא ולבר
גידים של מעלה מן השופר
דאגרמא ולגו גידים
שכין בשר לעצם דע"ל
ע"פ צומת הגידין.

אלא לדידך מאי ב'. ח"מיה דלמא סוכר כמ"ד צומת הגידין הוא
דאגרמא ולבר דהיינו כשיואל מן העצם אצל למעלה מן
הארכובה לא מטרף משום צומת הגידין וי"ל מדפריך ליה עולא
מכלל דהוא פשיטא ליה דצומת הגידין הוא דאגרמא ולגו ועוד דרב
יהודה דקאמר כסמך היכא דפריע
טבחי והיינו דרכא כריה דרכא כר
רב הונא דקאמר עילוי עקומה
שהוא עדיין יותר: **הכא** נמי מן
הארכובה ולמעלה קתני. לעולא נחמך
דמ"י לפרש מן הארכובה ולמטה
מיד אף ע"ג ג' כלל מקום כשרה
כמו כנגד צומת הגידין מכלל מקום
כיון דמיוקס למטה מיד ולמעלה
מיד נחמך:

מר

אמר ליה עולא לרב יהודה בשלמא לדידי דאמינא כנגדו בגמל ניכר היינו
דקתני וכן שניטל צומת הגידין אלא לדידך מאי וכן שניטל צומת הגידין אמר
ליה רכובה בלא צומת הגידים וצומת הגידים בלא רכובה והא נחמך קתני
אישתיק לבתר דנפק אמר מ"ט לא אמרי ליה למטה למטה מן הארכובה
למעלה למעלה מצומת הגידין הדר אמר ולא אמרי ליה ואמרי לי נחמך
קתני הכא נמי מן הארכובה ולמעלה קתני בר פפא מתני הכא אמר רב
יהודה אמר רב אמר רבי חיאי למטה למטה מן הארכובה ומצומת הגידין
למעלה למעלה מן הארכובה ומצומת הגידין וכן שניטל צומת הגידין
וארכובה גופה כדע"ל א"ר אשע"א ומי איכא מידי דאילו מדלי פסיק ליה
וחיה מתני פסיק ליה ומתה אמר רב אשי (ט' טרפות קא מדמית להדי' א) אין
אומרינן בטרפות זו דומה לזו ישרהי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיה
ואלו הן צומת הגידין רבה אמר רב (א) אשי (ט' דאגרמא ולבר רבה בר רב
הונא אמר רב (ב) אשי (ט' דאגרמא ולגו רבא כריה דרכא בר רב הונא אמר
רב (א) אשי דע"ל ערקומא יתיב ההוא מרבנן קמיה דר' אבא וייתיב וקאמר
דערקומא גופה אמר ליה רבי אבא לא תציתו ליה הכי אמר רב יהודה
יחיה דפריע טבחי והיינו (ב) רבא כריה דרכא בר רב הונא אמר רב אשי
אמר רב יהודה אמר שמואל (צומת הגידים שאמרו מקום שהגידין צומתין
ועד כמה א"ל ההוא מרבנן ורב יעקב שמויה כי היונן רב רב יהודה
אמר לן שמעו מני מלחא דמגברא רבה שמיע לי ומנו שמואל צומת
הגידין שאמרו מקום שהגידין צומתין בו ומקום שצומתין עד מקום
שמתפשטין וכמה אמר אביי ארבעה (ט' כמדי בתורא בדקה מאי אמר
אביי בלתי הו צומת הגידים בלתי לא הו צומת הגידים אשנו הו
צומת הגידים רכיבי לא הו צומת הגידים אלימי הו צומת הגידים קמיני לא
הו צומת הגידים חוורי הו צומת הגידים לא חוורי לא הו צומת הגידים
מר

מגעת לערוקם ארכובה הו מוס לפסול ומי עלה קצת העליון ולא קצת התחתון וכנגדו בגמל ניכר: היינו דקתני וכן שניטל. משום
דנחמך למטה מן הארכובה עליונה כשרה דהיינו נחמך ע"פ האמלעי אלעריך למימי וכן שניטל דע"ג דאם נחמך בגובהו כשרה היכא
דנחמך כשיואל צומת הגידין טרפה וכדמחמך לקמן ולא תחמה שרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן ויחיה אלא לדידך דלמח
ארכובה תחתונה למעלה דקתני מתחילין למעלה מיד כסמך משמע היינו ניטל צומת הגידין: אמר ליה תנא ארכובה בלא צומת הגידין.
כמ"ד נשבר העצם והגידין קיימין ותנא צומת הגידין בלא ארכובה: ושא נחמך. לגמרי משמע אלא תנא ליה תנא ניטל הצומת והתנא ליה
למטה ולתחתונה והא ליכא למימר תנא רכובה מן צומת הגידין והדר מן צומת הגידין בלא ארכובה דאם כן ניתני ניטל צומת הגידין
וכ"ש נחמך: **לכסר דנפק**. עולא: אמר. רב יהודה נפשיה: מאי טעמא לא אמרי. דלמטה דקאמר הוא למטה מן הארכובה ומלמטה
הגידין ולמעלה דקתני ליה למעלה מיד משמע אלא בגובהו של ע"פ נחמך מן הצומת והדר מן הארכובה דאם נחמך בתוך
הצומת נמי טרפה: דר אמר. שפיר עבדי דלא אמרי ליה: ולא אמרי ליה. בתמיה. וכי לא אמרתי לו טעם הגון רכובה בלא צומת
וצומת בלא רכובה ופריה מלישא דמתחילין ואמר לי נחמך קתני והכא נמי אי הוה אמרי ליה קא הוה דייק נמי לישא ואומר לי מן
הארכובה ולמעלה קתני דמשמע כסמך והיינו צומת הגידין: רב פפא חסני. לדרב יהודה הכי: למטה. דמתחילין לאו למטה מיד קאמר
דרכובה דמתחילין ברכובה עליונה מיירי הלכך למטה דיה דהיינו ע"פ אשע"א וזמין דטרפה כגון צומת הגידין אלא הכי קאמר למטה
מאחיה רכובה ומעל אשע"א כולו דהיינו בעלם התחתון ודלי כשרה: למעלה למעלה מן הארכובה. דהיינו בקולית ודלי טרפה כל מקום שיחמך:
וכן שניטל צומת הגידין. ובעלם אשע"א י"ש מקום שהיא טרפה כגון צומת הגידין י"ש מקום שהיא כשרה כגון למעלה מן הצומת ורכובה
גופה אחו היא: **כדע"ל**. עליונה. ופריה לישא דע"ל ודר פפא ומי איכא מידי דכי מדלי פסיק לה. למעלה מן הצומת הגידין בעלם אשע"א
כשרה: וכי מחסי פסיק לה. וכשמפיל לה לחותכה צומת טרפה: וכלישא קמא דרב עבדינן לחומרא ולמעלה מרכובה התחתונה כל מקום
שהחך טרפה וכן ניטל צומת בלא רכובה דלא חזין דדרב דיה רב וקמן פסיק הלכא הכי אפילו בנשבר העצם וכ"ש נחמך לגמרי: **אלו הן צומת**
הגידין. מהיכן מחיל והיכן (א) כח חיות הגידין: **דאגרמא ולבר**. משיואלין הגידין מן העצם ומהלכין בבשר שהעצם למעלה מן הפרק ערוס
בלא בשר כשמים וג' אכזבות והגידין ארוקין בו וממקום שמתפרשין ממנו ולמעלה מחיל וכל זמן שהן למוחין וקשורין השלשה יחד קרי צומת עד
מקום שמתפרשין ומתפלקין זה מזה כדמפרש לקמן: **דאגרמא ולגו**. אין נקראין צומת אלא מקום אדיקתן בעלם ממקום שאלדיקין בו עד הפרק:
דע"ל ערקומא. ע"פ קטן הוא המחבר את הפרקים ומה שיש מן הגידין ולמעלה היינו עד מקום שמתפרשין קרי צומת וכל מקום
שהחכו שם טרפה והאי שיעורא נפיש מכולהו שמתחיל מיד מן הערוקס פסיק למעלה והוא למטה מקום העצם האמלעי ואם נחמך בין ע"פ
אשע"א לאותו ערקוס טרפה: **דערקומא גופה**. נחמך גידין כנגד הערוקס עצמו: לא הויא ליה. דמחמך טפי: **דפריע טבחי**. במקום
שפותחין הטבחין להפריש הכשר מן העצם כשנמקרין אותו לנקרין ורואין לטול אותו גידין והיינו מעילוי ערקומא. לישא אחרת
כשמתפרשין בהמה משם מתחילין לפתוח ולהפשיט העור של גרלים אחרונים: **צומתין**. מחוברין יחד ונקראין כגיד אחד: **ועד כמה**. ארכי
של צומת: * **ארכובה כטרי**. ארכב אכזבות: **בלתי**. קודם שיעלה נחמך הכשר: **אשע"א**. קשין: **רכיבי**. לאחר שנכנסין לבשר נעשין רכין:

ד"צ

ערקומא שקורין בלשון כנען טיג ושעל הרכובה עצמה עצם קטן שעל הרכובה הגידים העליון הן צומת הגידין.

(א) נראה דלי כלומר למטה מן הארכובה ולמעלה מן הארכובה בענין לארכובות מתחילין וי"א.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones